

KOMENTAR: UPRAVLJANJE MITROVICOM: KRITICNO RASKRSCE

Author: [Valerie Percival](#)

Sta se sprema za sever Mitrovice - postepena reintegracija u ostatak

Pise: Valeri Persival iz Pristine (BCR Br. 393, 23-dec-02)

Vec gotovo tri i po godine, namuceni grad Mitrovica predstavlja bolno

mesto za Misiju Ujedinjenih nacija na Kosovu, UNMIK. Potresan cestim

pobunama i naizgled nepremostivim jazom izmedju Albanaca i Srba, ovaj grad

ovaplocuje liniju etnicke podele koja karakterise Kosovo.

Severnim delom grada upravlja paralelna administracija koju podrzava

Beograd, a koju Albanci vide kao ostrvo neprikosnovene srpske vlasti,

uticaja i kontrole. Na dan 25.novembra, Specijalni predstavnik Generalnog

sekretara na Kosovu, Mihael Stajner, objavio je da je sa Beogradom

postignut sporazum prema kojem ce nezakonita administrativna i bezbednosna

struktura na severu grada biti zamenjena direktnom upravom UNMIK-a.

Sporazum predstavlja pobedu za UNMIK, koji sada konacno moze reci da

upravlja citavom provincijom, i poraz za one u Beogradu koji su se nadali

da ce im produzена podela Mitrovice pruziti najjaci argument za podelu

Kosova kada dodje do pregovora o konacnom statusu. Ovim sporazumom se

Mitrovica - a mozda i Kosovo - nasla pred kritичnim raskrscem, pa otuda on

zasluzuje podrsku medjunarodne zajednice.

Ali takva podrška ne može biti безусловna dok UNMIK ne pokaže da će ovaj

sporazum predstavljati pragmatičan korak ka reintegraciji Srba i Albanaca,

a ne poslužiti za svrhe institucionalizacije postojeće podele dve

zajednice.

U izveštaju koji je objavljen u junu ove godine, Medjunarodna krizna

grupa, ICG, tvrdi da proizvodavanje podele u Mitrovici daje Beogradu

mogućnost da optira za de facto podelu pokrajine. Takva podela bi

destabilizovala Kosovo i predstavljala bi opasan presedan u regionu koji

je već razoren decenijom sukoba. Takođe smo tvrdili da je, uz pravu

kombinaciju političke volje i međunaordnog pritiska, moguće preduzeti

konkretno korake u cilju resavanja problema podeljenosti u Mitrovici.

Preporučili smo da međunarodna zajednica izvrši pritisak na Beograd da na

severu Mitrovice odigra ulogu postenog posrednika i izložili višestranu

pristup pitanjima bezbednosti, preporučili smo osnivanje zone sa posebnom

upravom koju bi kontrolisao UNMIK uz asistenciju Lokalnog saveta, i

skicirali plan za postepenu integraciju ove zone u lokalnu opstinu.

Novembarski sporazum je stigao posle meseci teskih pregovora između

potpredsednika vlade Srbije, Nebojse Covica, i Mihaela Stajnera. Obojica

zaslužuju pohvale za pokazanu hrabrost i volju da se problem Mitrovice

resi. Srbima iz Mitrovice prvo je ponudjena značajna decentralizacija

sadašnjih ovlašćenja opštinske uprave, uz različite inicijative za

ekonomski razvoj, pod uslovom da izađu na lokalne izbore 26. oktobra.

Nakon što je u Mitrovici glasalo manje od stotinu ljudi, pokazalo se da

strategija koju je primenio UNMIK ne daje rezultate. Umesto toga, primenjen

je rezervni plan, i UNMIK je preuzeo administrativnu kontrolu u severnom

delu grada.

Mihael Stajner se nada da će novi administrativni aranžmani vratiti

normalan život u severni deo grada. Kontrolni punktovi i bodljikava zica

na mostu preko Ibra koji deli grad već su uklonjeni. Poznatu organizaciju

paravojnog stila poznatu kao „Čuvari mosta“, koja je čuvala most sa srpske

strane, zamenice Policijska služba Kosova - među čijim pripadnicima se na

laze kako bivši „Čuvari mosta“, tako i srpski policajci.

Prisustvo KFOR-a u ovoj oblasti ubuduće će biti manje uočljivo i manje

napadno, a UNMIK će neke od svojih institucija preseliti u severni deo. To

uključuje novi Agencijski fond Kosova koji će nadzirati privatizaciju

nekada državnih preduzeća, što bi trebalo da obezbedi mali podsticaj za

ekonomski razvoj.

Novi zamenik opstinskog administratora UN za Mitrovicu imace 70 zaposlenih

i savetodavni odbor koji cine predstavnici lokalnih Srba, Albanaca i

Bosnjaka. Ovaj aranzman napravljen je u skladu sa preporukama koje je dala

Medjunarodna krizna grupa. Uz saradnju Beograda, UNMIK je ustanovio

zasebnu oblast na severu pod upravom UN-a, osnovan je savet u ciji sastav

ulaze lokalni lideri, a angazovani su srpski policajci.

Ali, dolazak UNMIK-a u severnu Mitrovicu mozda je ostvaren po cenu

legalizacije prethodne de fakto podele. Nije jasno kakav ce biti odnos

severne Mitrovice prema ostatku opstine, kakvom strategijom ce ovaj deo

grada biti reintegrisan u sire okruzenje, ili sta ce zameniti paralelne

sluzbe koje u sektorima kao sto su zdravstvo i obrazovanje trenutno

obezbedjuje Beograd.

Buducnost paralelnih institucija, kao sto je bolnica u Mitrovici koju vodi

Milan Ivanovic nije precizirana. UNMIK je cak ponudio garancije da ne

postoje planovi za preuzimanje kontrole u sektorima obrazovanja i

zdravstva u severnoj Mitrovici. To namece pitanje o nivou kontrole koji ce

UNMIK imati u praksi.

Planirano je da Mitrovica posluzi UNMIK-u kao primer za decentralizaciju,

posto misija otpocinje jedan siri program decentralizacije u pokrajini.

Kada su Srbi u severnoj Mitrovici odbili da glasaju, i na taj nacin odbili

ponudjeni paket decentralizacije, usledila je direktna uprava UNMIK-a. To

je nesumnjivo korak napred, ali kao sto Mihael Stajner vrlo dobro zna, to

ne moze biti i poslednji korak. Napori UNMIK-a da uspostavi upravu u

Mitrovici ne smeju imati za zrtvu ciljeve multietnicnosti i integracije.

Od 1999. godine ukupno usmerenje napora medjunarodne zajednice na Kosovu

imalo je za cilj ujedinjenu multietnicku pokrajinu u skladu sa odredbama

Rezolucije Saveta bezbednosti 1244, cime je obelezen kraj NATO akcije.

Kosovski Srbi bi najvise zeleli da ponovo iscrtaju opstinske granice na

Kosovu po etnickim linijama, i tvrde da im jedino etnicka segregacija moze

garantovati buducnost u pokrajini.

Mitrovica se sada nalazi na kriticnom raskrscu. Severna Mitrovica bi mogla

zapoceti proces postepene reintegracije u ostatak opstine i Kosovo. Ili bi

mogla izdejstvovati institucionalnu separaciju od ostatka opstine, cime

bi se postavio temelj za kantonizaciju pokrajine. Ako se ovde odustane od

cilja integracije, posledice bi se mogle osetiti u drugim opstinama koje

se suocavaju sa slicnim, mada manje intenzivnim etnickim tenzijama. Ako

multietnicnost ostane cilj na Kosovu, ne smemo dozvoliti da ovo provizorno
resenje, ma koliko dobre da su namere koje se nalaze u njegovoj pozadini,
postane prvi korak u pravcu institucionalizacije etnicke podele.

Valeri Persival je direktor kosovskog projekta Medjunarodne krizne grupe.

Location: Serbia
Kosovo

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/komentar-upravljanje-mitrovicom-kriticno-raskrsce>